

Nr 267.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för kapitalökning för jordförmedlingsfonden; given Stockholms slott den 27 april 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 april 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Enligt beslut av 1907 års riksdag inrättades jordförmedlingsfonden. De närmare bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, återfinnas dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 169/1933, dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 219) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 178/1929, dels ock i kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 331) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet.

Jämlikt kungörelsen nr 217/1928 må statslån från jordförmedlingsfonden utlämnas *dels* såsom jordanskaffningslån åt hushållningssällskap för användande, under vissa villkor, till inköp av viss fastighet, lämplig att helt eller delvis användas för bildande av egna hem, huvudsakligen för jordbruksändamål, samt till bestridande av de för fastighetens exploatering i dylikt syfte förenade kostnader, *dels ock* såsom förlagslån åt i samma kungörelse omförmälda låneförmedlande aktiebolag och föreningar för användande såsom rörelsekapital vid inköp och exploatering av fastighet av nyss nämnd art. Enligt kungörelsen nr 331/1933 äger Kungl. Maj:t jämväl tilldela kommun förlagslån till främjande av sådan jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamhet, som omförmäles i kungörelsen.

Vad beträffar storleken av de belopp, som under 1934 få användas för de nyssnämnda båda lånetyperna, må erinras, att 1933 års riksdag (skr. nr 280) medgivit, *dels* att statens egnahemsstyrelse finge av jordförmedlingsfondens kapitalbehållning till jordanskaffningslån disponera under 1934 tillhoppa högst så stort belopp, att vad som utestode i beviljade jordanskaffningslån icke vid något tillfälle under sagda år överstege 1,500,000 kronor, *dels ock* att den del av jordförmedlingsfondens till ny utlåning disponibla kapitaltillgång, som ej anvisades såsom jordanskaffningslån, finge av Kungl. Maj:t under 1934 användas för utlämnande av förlagslån åt kommuner, aktiebolag och föreningar.

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition, utgifter för kapitalökning, bil. 7, punkt 4, hemställt, att motsvarande medgivande, som på sätt nyss nämnts lämnats Kungl. Maj:t för 1934, måtte lämnas jämväl beträffande 1935. Riksdagen har bifallit denna hemställan (R. skr. nr 120).

I skrivelse den 9 mars 1934 har *statens egnahemsstyrelse* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att *dels* medgiva sådan höjning av utlåningen från jordförmedlingsfonden, att under 1934 finge utestå beviljade lån intill ett sammanlagt belopp av 2,500,000 kronor, *dels ock* såsom kapitalökning för fonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Egnahemsstyrelsen anför till motivering här för följande.

Enär omkring 1,250,000 kronor av det till utlåning under 1934 disponibla beloppet på grund av hittills under året inkomna ansökningar om jordanskaffningslån och förlagslån kunde beräknas tagas i anspråk innevarande år och det nu torde kunna förutses, att återstående utlåningsbeloppet komme att visa sig otillräckligt för tillgodoseende av den efterfrågan å ytterligare lånemedel, som torde vara att förvänta, ville det synas egnahemsstyrelsen, som om behovet av medel under 1934 torde påkalla höjning av utlåningsbeloppet. I samband härmed finge egnahemsstyrelsen anföra, att jordförmedlingsfondens medel tidigare blott i ringa utsträckning anlitats. Den under allra senaste tiden inträffade stegringen i omfattningen av jordstyckningsverksamheten för nybildning av egnahemsjordbruk hade därför icke kunnat beräknas. Härtill komme, att förlagsmedel torde komma att krävas jämväl för jordanskaffningen för arbetarsmåbruksverksamheten, vilken nya verksamhet heller icke kunnat tagas

i betraktande vid bestämmandet av utlåningsbeloppet från fonden. Då det givetvis vore en viktig samhällelig angelägenhet att underlätta jordanskaffningsverksamhet under allmän kontroll, hade egnahemsstyrelsen ansett, att ett ytterligare belopp för 1934 av 1,000,000 kronor borde ställas till förfogande.

Det föreslagna medgivandet till höjd utlåning från jordförmedlingsfonden torde vara betingat av en motsvarande kapitalanvisning till fonden för budgetåret 1934/1935.

Statskontoret har i remissutlåtande i ärendet den 20 mars 1934 anfört i huvudsak följande.

Kapitaltillgångarna å jordförmedlingsfonden uppginge för närvarande till sammanlagt 1,397,059 kronor 14 öre, varav 1,152,059 kronor 14 öre inestode i riksbanken och 245,000 kronor utestode i lån (förlagslån). Vidare förefunnos å ett i 1930/1931 års riksstat anvisat kapitalökningsanslag för fonden en reservation å 600,000 kronor, vilka medel enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1933 stode till förfogande jämväl innevarande budgetår. I enlighet med bestämmelsen i 5 § kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 209) med vissa bestämmelser angående äldre reservationsanslag skulle vad som kunde återstå av detta anslag vid utgången av innevarande budgetår omföras till inkomsttitel för i anspråk tagna reservationer.

För tillgodoseende av de anspråk å lån ur jordförmedlingsfonden, som för närvarande föreläge och ytterligare vore att förvänta, behöfde fonden enligt egnahemsstyrelsen tillföras kapitalökningsanslag för budgetåret 1934/1935, och hade styrelsen i sådant avseende föreslagit ett belopp av 1,000,000 kronor. Utan att ingå på ett bedömande av medelsbehovets storlek ville statskontoret emellertid framhålla, att det begärda anslagsbeloppet i varje fall borde kunna begränsas till 500,000 kronor. Ovanberörda reservation å 1930/1931 års kapitalökningsanslag torde nämligen under innevarande budgetår kunna tillföras fonden, även om denna före budgetårets utgång icke disponerats i sådan omfattning, att reservationen i sin helhet då behöfde tagas i anspråk. Genom tillskott av denna reservation och av nya anslagsmedel på 500,000 kronor skulle kapitaltillgångarna å fonden uppböras till 2,497,059 kronor 14 öre och utlåning från fonden i stort sett kunna bestridas i enlighet med egnahemsstyrelsens förslag.

På skäl, statens egnahemsstyrelse anført, synes erforderligt, att framställning göres hos riksdagen om kapitalökning för jordförmedlingsfonden för nästkommande budgetår. I sitt utlåtande rörande medelsbehovet har statskontoret räknat med allenast det belopp, som för närvarande utestår i beviljade förlagslån, eller 245,000 kronor. Emellertid hava, enligt vad jag från egnahemsstyrelsen inhämtat, därutöver av styrelsen såsom förlagslån beviljats 830,000 kronor, vilka lån ännu icke lyftats, varjämte i förlagslån ansökts om ytterligare 20,000 kronor. Än vidare hava till jordanskaffningslån beviljats men ännu icke lyftats 222,550 kronor. Beviljade och sökta lånebelopp utgöra sålunda sammanlagt enligt egnahemsstyrelsens nu angivna uppgifter $(245,000 + 830,000 + 20,000 + 222,550 =)$ 1,317,550 kronor. Då kapitaltillgångarna å fonden — fränsett reservationen å 600,000 kronor — allenast uppgå till, i helt krontal, 1,397,059

Departements-
chefen.

kronor, tillstyrker jag egnahemsstyrelsens förslag att fonden tillföres ett kapitaltillskott av 1,000,000 kronor. Efter samråd med chefen för finansdepartementet föreslår jag, att av detta belopp 850,000 kronor anvisas att utgå av lånemedel. Någon höjning av det belopp, som på grund av 1933 års riksdags beslut må under 1934 utestå i beviljade jordanskaffningslån, 1,500,000 kronor, synes ej vara behövlig. Jämväl i övrigt torde för fondens disponerande innevarande år böra gälla de vid fjolårets riksdag godkända grunderna.

Under åberopande av det anförda och under framhållande att proposition i ärendet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom kapitalökning för jordförmedlingsfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 under utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder, ett reservationsanslag av kronor 1,000,000, därav 850,000 kronor att utgå av lånemedel.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.